

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2018 m. sausio 12 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2018/0002 (NLE)

5248/18
ADD 1

VISA 3
COEST 3
JAIEX 2

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2018 m. sausio 11 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI- MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2018) 7 final ANNEX
Dalykas:	Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Jungtiniame komitete, įsteigtame pagal Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos susitarimą dėl vizų režimo supaprastinimo, dėl Susitarimo įgyvendinimo bendrijų gairių priėmimo, PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2018) 7 final ANNEX.

Priedama: COM(2018) 7 final ANNEX

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 01 11
COM(2018) 7 final

ANNEX

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo

**kuriuo nustatoma pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi
Jungtiniame komitete, įsteigtame pagal Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos
susitarimą dėl vizų režimo supaprastinimo, dėl Susitarimo įgyvendinimo bendrųjų
gairių priėmimo**

PROJEKTAS
EUROPOS SĄJUNGOS IR AZERBAIDŽANO RESPUBLIKOS SUSITARIMU DĖL
VIZŲ REŽIMO SUPAPRASTINIMO
ĮSTEIGTO JUNG TINIO KOMITETO
SPRENDIMAS Nr. .../201...

[data]

dėl Susitarimo įgyvendinimo bendrųjų gairių priėmimo

KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos susitarimą dėl vizų režimo supaprastinimo (toliau – Susitarimas)⁽¹⁾, ypač į jo 12 straipsnį,

kadangi Susitarimas įsigaliojo 2014 m. rugsėjo 1 d.,

NUSPRENDĖ:

1 straipsnis

Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo įgyvendinimo bendrosios gairės išdėstomos šio sprendimo priede.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta ...

Europos Sąjungos vardu
vardu

Azerbaidžano Respublikos

¹ OL L 128, 2014 4 30, p. 49–60.

PROJEKTAS
**EUROPOS SĄJUNGOS IR AZERBAIDŽANO RESPUBLIKOS
SUSITARIMO
DĖL VIZŲ REŽIMO SUPAPRASTINIMO
ĮGYVENDINIMO GAIRĖS**

Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo, kuris įsigaliojo 2014 m. rugsėjo 1 d. (toliau – Susitarimas), tikslas – remiantis abipusiškumo pagrindu supaprastinti vizų išdavimo Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos piliečiams, kai numatomo buvimo trukmė yra ne ilgesnė kaip 90 dienų per 180 dienų laikotarpį, tvarką.

Siekiant supaprastinti vizų išdavimo Azerbaidžano ir ES piliečiams tvarką, Susitarime nustatomos teisiškai privalomos teisės ir pareigos.

Šiomis gairėmis, kurias priėmė Susitarimo 12 straipsniu įsteigtas Jungtinis komitetas (toliau – Jungtinis komitetas), siekiama užtikrinti, kad Šengeno valstybių narių ir Azerbaidžano Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos darniai įgyvendintų Susitarimo nuostatas. Šios gairės nėra Susitarimo dalis, todėl jos nėra teisiškai privalomos. Vis dėlto diplomatinio ir konsulinio korpuso darbuotojams primygtinai rekomenduojama nuosekliai jomis vadovautis įgyvendinant Susitarimo nuostatas.

Ketinama šias gaires atnaujinti, atsižvelgiant į patirtį, įgytą įgyvendinant Susitarimą; už jų atnaujinimą atsakingas Jungtinis komitetas.

Siekiant užtikrinti nuolatinį ir darnų Susitarimo įgyvendinimą ir laikantis Jungtinio vizų režimo supaprastinimo komiteto tvarkos taisyklių, Šalys susitarė tarp oficialių Jungtinio komiteto posėdžių palaikyti neformalius ryšius, siekiant išspręsti skubius klausimus. Išsamios ataskaitos dėl šių klausimų ir neformalių ryšių bus pateiktos kitame Jungtinio vizų režimo supaprastinimo komiteto posėdyje.

I. BENDRIEJI KLAUSIMAI

1.1. Tikslas ir taikymo sritis

Susitarimo 1 straipsnyje nurodyta: „Šio susitarimo tikslas – abipusiškumo pagrindu supaprastinti vizų ne ilgesniam kaip 90 dienų per 180 dienų buvimo laikotarpiui išdavimo tvarką Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos piliečiams.“

Susitarimas taikomas visiems Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos piliečiams, teikiantiems prašymus išduoti trumpalaikę vizą, neatsižvelgiant į tai, kurioje šalyje jie gyvena.

Susitarimas netaikomas asmenims be pilietybės, turintiems bet kurios valstybės narės ar Azerbaidžano Respublikos išduotą leidimą gyventi. Šios kategorijos asmenims taikomos įprastos ES vizų *acquis* taisyklės ir Azerbaidžano Respublikos nacionalinė teisė.

1.2. Susitarimo taikymo sritis

Susitarimo 2 straipsnyje nurodyta:

„1. Šiuo susitarimu numatomas vizų režimo supaprastinimas taikomas Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos piliečiams tik tais atvejais, kai jie neatleidžiami nuo vizos reikalavimo Azerbaidžano Respublikos, Sąjungos arba valstybių narių įstatymais ir kitais teisės aktais, šiuo susitarimu arba kitais tarptautiniais susitarimais.

2. Šiame susitarime nenumatytiems klausimams, pvz., atsisakymui išduoti vizą, kelionės dokumentų pripažinimui, pragyvenimui pakankamų lėšų įrodymui ir draudimui atvykti bei išsiuntimo priemonėms, taikoma Azerbaidžano Respublikos, valstybių narių nacionalinė teisė arba Sąjungos teisė.“

Nedarant poveikio Susitarimo 10 straipsniui (kuriame numatyta nuo vizos reikalavimo atleisti Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos galiojančių diplomatinių pasų turėtojus), Susitarimas neturi įtakos galiojančioms vizos reikalavimo ir jo netaikymo taisyklėms. Pavyzdžiui, Tarybos reglamento Nr. 539/2001² 4 straipsniu valstybėms narėms leidžiama numatyti vizos reikalavimo išimtis, be kitų kategorijų, civilinio oro ir jūrų transporto įguloms.

Atsižvelgiant į tai, reikėtų pridurti, kad pagal Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo³ 21 straipsnį visos Šengeno valstybės turi pripažinti, kad viena kitos išduotos ilgalaikės vizos arba leidimai gyventi galioja trumpalaikiam buvimui viena kitos teritorijoje. Visos šios konvencijos šalys pripažįsta asocijuotųjų šalių išduotus leidimus gyventi, D kategorijos vizas ir trumpalaikes vizas, reikalingas atvykimui ir trumpam buvimui.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009 (Vizų kodeksas)⁴ taikomas visiems klausimams, nepatenkantiems į Susitarimo taikymo sritį, kaip antai Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo šalies, atsakingos už prašymo išduoti vizą tvarkymą, nustatymui, atsisakymo išduoti vizą pagrindimui, teisei apskūsti neigiamą sprendimą arba asmeninio pokalbio su prašymą išduoti vizą pateikusiu asmeniu bendrai taisyklei, taip pat informacijos apie prašymą išduoti vizą teikimui. Be to, visiems klausimams, nepatenkantiems į Susitarimo taikymo sritį, kaip antai kelionės dokumentų pripažinimui, pragyvenimui pakankamų lėšų įrodymui ir atsisakymui leisti atvykti į valstybių narių teritoriją bei išsiuntimo priemonėms, ir toliau bus taikomos Šengeno taisyklės⁵ (t. y. dėl

² 2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus, OL L 81, 2001 3 21, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gruodžio 11 d. Reglamentu (ES) Nr. 1289/2013, OL L 347, 2013 12 20, p. 74.

³ OL L 239, 2000 9 22, p. 19.

⁴ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas), OL L 243, 2009 9 15, p. 1.

⁵ Būtent 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas), OL

atsisakymo leisti atvykti į teritoriją, pragyvenimui pakankamų lėšų įrodymo ir kt.) ir, kai tinkama, nacionalinės teisės aktai.

Net jeigu tenkinamos Susitarime numatytos sąlygos, pavyzdžiui, prašymą išduoti vizą pateikiantis asmuo pateikia 4 straipsnyje nurodytoms keliautojų kategorijoms nustatytą kelionės tikslą patvirtinantį dokumentą, gali būti atsisakyta išduoti vizą, jeigu netenkinamos Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 562/2006 (Šengeno sienų kodekso)⁶ 6 straipsnyje nustatytos sąlygos, t. y. asmuo neturi galiojančio kelionės dokumento, dėl jo paskelbtas perspėjimas SIS, asmuo laikomas keliančiu pavojų viešajai tvarkai, vidaus saugumui ir kt.

Galima taikyti ir kitas pagal Vizų kodeksą leidžiamas lanksčias vizų išdavimo sąlygas. Pavyzdžiui, asmenims, kurie nepriklauso Susitarimo 5 straipsnyje nustatytoms asmenų kategorijoms, gali būti išduodamos daugkartinės ilgalaikės vizos, galiojančios iki penkerių metų, jeigu tenkinamos Vizų kodekse (24 straipsnyje) nustatytos sąlygos. Taip pat toliau bus taikomos Vizų kodekso nuostatos, kuriomis leidžiama neimti vizos mokesčio arba jį sumažinti (Vizų kodekso 16 straipsnio 5 ir 6 dalys).

Azerbaidžano Respublikos atveju Azerbaidžano Respublikos migracijos kodeksas⁷ ir kiti atitinkami norminiai teisės aktai taikomi visiems klausimams, nepatenkantiems į Susitarimo taikymo sritį, kaip antai atsisakymo išduoti vizą pagrindimui, teisei apskūsti neigiamą sprendimą arba asmeninio pokalbio su prašymą išduoti vizą pateikusių asmeniu bendrai taisyklei, taip pat informacijos apie prašymą išduoti vizą teikimui, kelionės dokumentų pripažinimui, pragyvenimui pakankamų lėšų įrodymui, atsisakymui leisti atvykti į Azerbaidžano Respublikos teritoriją, išsiuntimo iš šalies priemonėms.

Toliau taikomos kitos pagal Azerbaidžano Respublikos nacionalinę teisę leidžiamos lanksčios vizų išdavimo sąlygos, jeigu jomis prašymą išduoti vizą pateikiančiam asmeniui nustatoma palankesnė tvarka. Pavyzdžiui, toliau bus taikomos Azerbaidžano Respublikos įstatymo dėl valstybinių mokesčių 17 straipsnio 2 dalies nuostatos, kuriomis leidžiama netaikyti vizos mokesčio, ir Azerbaidžano Respublikos migracijos kodekso 38 straipsnio nuostatos, kuriomis leidžiama išduoti elektronines vizas.

Net jeigu tenkinamos Susitarime numatytos sąlygos, pavyzdžiui, prašymą išduoti vizą pateikiantis asmuo pateikia 4 straipsnyje nurodytoms keliautojų kategorijoms nustatytą kelionės tikslą patvirtinantį dokumentą, gali būti atsisakyta išduoti vizą, jeigu netenkinamos Azerbaidžano Respublikos migracijos kodekso 36 straipsnyje nustatytos sąlygos (išskyrus 36 straipsnio 1 dalies 7 punktą) arba Azerbaidžano Respublikos migracijos kodekso 16 straipsnyje išvardytų aplinkybių atveju.

1.3. Vizų rūšys, kurios patenka į Susitarimo taikymo sritį

Susitarimo 3 straipsnio d punkte „viza“ apibrėžta kaip „valstybės narės arba Azerbaidžano Respublikos išduotas leidimas vykti tranzitu per valstybių narių arba Azerbaidžano Respublikos teritoriją arba per 180 dienų laikotarpį į tą teritoriją atvykti numatytam laikui, kuris yra ne ilgesnis kaip 90 dienų.“

L 77, 2016 3 23, p. 1.

⁶ OL L 105, 2006 4 13, p. 1 su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) Nr. 610/2013, OL L 182, 2013 6 29, p. 1.

⁷ Azerbaidžano Respublikos migracijos kodeksas priimtas 2013 m. liepos 2 d. Azerbaidžano Respublikos įstatymu Nr. 713-IVQ ir įsigaliojo 2013 m. rugpjūčio 1 d.

Susitarime nustatyta supaprastinta tvarka taikoma ir vienodoms vizoms, galiojančioms visoje valstybių narių teritorijoje, ir riboto teritorinio galiojimo (RTG) vizoms⁸.

Susitarimu nustatyta supaprastinta tvarka taikoma visoms Azerbaidžano Respublikos migracijos kodekso 5 skyriuje nurodytoms vizoms.

1.4. Viza nustatyto leidžiamo buvimo trukmės apskaičiavimas

Šengeno sienų kodekse⁹ trumpalaikis buvimas apibrėžiamas taip: „90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį, kai laikoma, kad kiekviena tokio buvimo diena įeina į 180 dienų laikotarpį“.

Ši apibrėžtis taip pat taikoma Azerbaidžano Respublikos trumpalaikėms vizoms, išduotoms laikantis šio Susitarimo.

Atvykimo diena bus laikoma pirma buvimo valstybių narių teritorijoje diena, o išvykimo diena – paskutinė buvimo valstybių narių teritorijoje diena. Sąvoka „bet kuris“ reiškia, kad taikomas „slenkantis“ 180 dienų ataskaitinis laikotarpis, kai atsižvelgiama į kiekvieną buvimo dieną per praėjusį 180 dienų laikotarpį, siekiant patikrinti, ar ir toliau tenkinamas 90 dienų per 180 dienų laikotarpį reikalavimas. Tai reiškia, kad, jei valstybių narių teritorijoje nebūnama nepertraukiamą 90 dienų laikotarpį, galima skaičiuoti naują buvimo iki 90 dienų laikotarpį.

Apibrėžtis įsigaliojo 2013 m. spalio 18 d. Trumpalaikio buvimo skaičiuoklę, kuria galima apskaičiuoti pagal naujas taisykles leidžiamo buvimo laikotarpį, galima rasti internete adresu http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm.

Toliau pateikiamas buvimo trukmės apskaičiavimo pagal naują apibrėžtį pavyzdys.

Asmuo, turintis daugkartinę vizą vieniems metams (2014 m. balandžio 18 d. – 2015 m. balandžio 18 d.), pirmą kartą į šalį atvyksta 2014 m. balandžio 19 d. ir joje būna 3 dienas. Tuomet tas pats asmuo dar kartą atvyksta 2014 m. birželio 18 d. ir būna 86 dienas. Kokia yra padėtis konkrečiomis datomis? Kada šiam asmeniui bus vėl leista atvykti?

2014 m. rugsėjo 11 d.: per pastarąsias 180 dienų (2014 m. kovo 16 d. – 2014 m. rugsėjo 11 d.) asmuo išbuvo 3 dienas (2014 m. balandžio 19–21 d.) ir dar 86 dienas (2014 m. birželio 18 d. – 2014 m. rugsėjo 11 d.) = 89 dienos, taigi leistino buvimo trukmė neviršyta. Asmuo šalyje gali būti dar 1 dieną.

Nuo 2014 m. spalio 16 d.: asmuo gali atvykti ir būti dar 3 dienas (2014 m. spalio 16 d. buvimo nuo 2014 m. balandžio 19 d. laikotarpis nebeaktualus (nepatenka į 180 dienų laikotarpį); 2014 m. spalio 17 d. buvimo nuo 2014 m. balandžio 20 d. laikotarpis nebeaktualus (nepatenka į 180 dienų laikotarpį ir t. t.)

Nuo 2014 m. gruodžio 15 d.: asmuo gali atvykti ir būti dar 86 dienas (2014 m. gruodžio 15 d. buvimo nuo 2014 m. birželio 18 d. laikotarpis nebeaktualus (nepatenka į 180 dienų laikotarpį); 2014 m. gruodžio 16 d. buvimas 2014 m. birželio 16 d. nebeaktualus ir t. t.).

⁸ Plg. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 810/2009, nustatančio Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas), OL L 243, 2009 9 15, p. 1, 2, 24 ir 25 straipsnius.

⁹ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 610/2013, OL L 182, 2013 6 29, p. 1.

1.5. Padėtis, susijusi su valstybėmis narėmis, kurios taiko dar ne visas Šengeno *acquis* nuostatas, valstybėmis narėmis, kurios nedalyvauja vykdam ES bendrą vizų politiką, ir asocijuotosiomis šalimis

Valstybėms narėms, kurios į Sąjungą įstojo 2004 m. (Čekija, Estija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Slovėnija ir Slovakija), 2007 m. (Bulgarija ir Rumunija) ir 2013 m. (Kroatija), Susitarimas privalomas nuo jo įsigaliojimo dienos.

Bulgarija, Kroatija, Kipras ir Rumunija įgyvendina dar ne visas Šengeno *acquis* nuostatas. Šios šalys ir toliau išduos nacionalines vizas, galiojančias tik jų teritorijoje. Toms valstybėms narėms visiškai įgyvendinus Šengeno *acquis*, jos toliau taikys Susitarimą.

Visiems klausimams, nepatenkantiems į Susitarimo taikymo sritį, nacionalinė teisė ir toliau taikoma iki tos dienos, kai tos valstybės narės visiškai įgyvendins Šengeno *acquis*. Nuo tos dienos klausimams, kurie nereglamentuojami Susitarimu, galios Šengeno taisyklės ir (arba) nacionalinė teisė.

Bulgarija, Kroatija, Kipras ir Rumunija gali pripažinti visų Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo šalių bei asocijuotųjų šalių leidimus gyventi, D kategorijos vizas ir trumpalaikes vizas, išduotas trumpalaikiam buvimui jų teritorijoje¹⁰.

Pagal Konvencijos dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo dėl laipsniško bendrų sienų kontrolės panaikinimo įgyvendinimo 21 straipsnį visos šios konvencijos šalys turi pripažinti, kad viena kitos išduotos ilgalaikės vizos arba leidimai gyventi galioja trumpalaikiam buvimui viena kitos teritorijoje. Šios konvencijos šalys ir asocijuotosios šalys pripažįsta viena kitos išduotus leidimus gyventi, D kategorijos vizas ir trumpalaikes vizas, reikalingas atvykimui ir trumpam buvimui.

Susitarimas netaikomas Danijai, Airijai ir Jungtinei Karalystei, tačiau prie jo pridėtos bendros deklaracijos, kuriose išreikštas tų valstybių narių pageidavimas su Azerbaidžano Respublika sudaryti dvišalius susitarimus dėl vizų režimo supaprastinimo.

Nors Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija ir Šveicarija yra asocijuotosios Šengeno susitarimo šalys, joms Susitarimas netaikomas. Vis dėlto prie Susitarimo pridėta bendra deklaracija dėl šių asocijuotųjų Šengeno susitarimo šalių pageidavimo nedelsiant su Azerbaidžano Respublika sudaryti dvišalius susitarimus dėl vizų režimo supaprastinimo.

Azerbaidžano Respublikos Vyriausybė ir Norvegijos Karalystės Vyriausybė 2013 m. gruodžio 3 d. pasirašė Susitarimą dėl vizų režimo supaprastinimo, kuris įsigaliojo 2015 m. birželio 1 d. Azerbaidžano Respublikos Vyriausybė ir Šveicarijos Federalinė Taryba 2016 m. spalio 10 d. pasirašė Susitarimą dėl vizų režimo supaprastinimo, kuris įsigaliojo 2017 m. balandžio 1 d. Be to, 2017 m. vasario 15 d. įsigaliojo Azerbaidžano Respublikos Vyriausybės ir Lichtenšteino Kunigaikštystės Vyriausybės Susitarimas dėl abipusio taisyklių taikymo, kuris paminėtas Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos susitarime dėl vizų režimo supaprastinimo.

¹⁰ 2014 m. gegužės 15 d. Sprendimas (ES) Nr. 565/2014, kuriuo nuo 2014 m. birželio 16 d. Bulgarija, Kroatija, Kipras ir Rumunija vienašališkai pripažįsta tik tas vienodas trumpalaikes vizas, kurias turint galima atvykti du ar daugiau kartų, bei Šengeno valstybių išduotas ilgalaikes vizas ir leidimus gyventi, taip pat Bulgarijos, Kroatijos ir Rumunijos išduotas nacionalines vizas ir leidimus gyventi, lygiaverčius jų nacionalinėms vizoms ne tik tranzitui, bet ir numatomam buvimui jų teritorijoje ne ilgiau kaip 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį. Nesant diplomatinių santykių, Kipras šiuo metu netaiko 2014 m. gegužės 15 d. Sprendimo (ES) Nr. 565/2014 nuostatą Azerbaidžano pasų (išskyrus diplomatinius pasus) turėtojams.

1.6. Susitarimas / dvišaliai susitarimai

Susitarimo 13 straipsnyje nurodyta:

„Nuo šio susitarimo įsigaliojimo dienos jo nuostatos yra viršesnės už visų dvišalių arba daugiašalių sutarčių ar susitarimų, sudarytų tarp atskirų valstybių narių ir Azerbaidžano Respublikos, nuostatas tiek, kiek šių sutarčių ar susitarimų nuostatos apima klausimus, reglamentuojamus šiuo susitarimu.“

Nuo Susitarimo įsigaliojimo dienos nustojo galioti valstybių narių ir Azerbaidžano Respublikos sudarytų dvišalių susitarimų nuostatos dėl klausimų, priskiriamų Susitarimo taikymo sričiai. Pagal Sąjungos teisę valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, kad pašalintų savo dvišalių susitarimų ir Susitarimo nesuderinamumą.

Jeigu valstybė narė sudarė dvišalį susitarimą arba sutartį su Azerbaidžano Respublika dėl klausimų, nepatenkančių į Susitarimo taikymo sritį, pavyzdžiui, dėl galimybės netaikyti vizos reikalavimo tarnybinių pasų turėtojams, įsigaliojus Europos Sąjungos susitarimui dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo ši išimtis būtų taikoma toliau.

Dvišalius susitarimus su Azerbaidžano Respublika, kuriuose numatyta netaikyti vizos reikalavimo tarnybinių pasų turėtojams, yra sudariusios šios valstybės narės: Austrija, Bulgarija, Italija, Latvija, Kroatija, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija ir Vengrija¹¹.

Valstybės narės tarnybinių pasų turėtojams taikoma vizų režimo išimtis galioja tik kelionėms šios valstybės narės teritorijoje, bet ne kelionėms į kitas Šengeno erdvei priklausančias valstybes nares.

II. SU KONKREČIOMIS NUOSTATOMIS SUSIJUSIOS GAIRĖS

2.1. Visiems prašymą išduoti vizą pateikiantiems asmenims galiojančios naujos taisyklės

Svarbu. Primenama, kad toliau nurodytos lengvatos, susijusios su vizos mokesčiu, prašymų išduoti vizą tvarkymo procedūrų trukme, išvykimu, jeigu buvo prarasti arba pavogti dokumentai, ir vizos pratęsimu išskirtinėmis aplinkybėmis, taikomos visiems prašymą išduoti vizą pateikiantiems Azerbaidžano Respublikos arba ES valstybės narės piliečiams ir vizos turėtojams, kuriems taikomas Susitarimas, įskaitant, pavyzdžiui, turistus.

2.1.1. Prašymo išduoti vizą tvarkymo mokestis

Susitarimo 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Prašymo išduoti vizą tvarkymo mokestis yra 35 EUR“.

Pagal 6 straipsnio 1 dalį prašymo išduoti vizą tvarkymo mokestis yra **35 EUR**. Šis mokestis bus taikomas visiems ES ir Azerbaidžano piliečiams, pateikusiems prašymą išduoti trumpalaikę vizą (įskaitant turistus), neatsižvelgiant į atvykimų skaičių.

Susitarimo 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

¹¹ Vizos reikalavimas netaikomas pagal Tarybos reglamento Nr. 539/2001 4 straipsnio 1 dalį.

„2. Nedarant poveikio šio straipsnio 3 daliai, nuo prašymo išduoti vizą tvarkymo mokesčio atleidžiami šių kategorijų asmenys:

- a) *Europos Sąjungos piliečių, teisėtai gyvenančių Azerbaidžano Respublikos teritorijoje arba Azerbaidžano Respublikos piliečių, teisėtai gyvenančių valstybių narių teritorijoje, arba Europos Sąjungos piliečių, gyvenančių valstybės narės, kurios piliečiai jie yra, teritorijoje, ir Azerbaidžano Respublikos piliečių, gyvenančių Azerbaidžano Respublikos teritorijoje, artimi giminaičiai – sutuoktiniai, vaikai (įskaitant įvaikius), tėvai (įskaitant globėjus), seneliai ir vaikaičiai;*
- b) *oficialių delegacijų nariai, įskaitant nuolatinius oficialių delegacijų narius, kurie pagal oficialų valstybės narės, Europos Sąjungai ar Azerbaidžano Respublikai adresuotą kvietimą dalyvaus oficialiuose susitikimuose, konsultacijose, derybose arba mainų programose, taip pat renginiuose, kuriuos Azerbaidžano Respublikos arba kurios nors iš valstybių narių teritorijoje organizuoja tarpvalstybinės organizacijos;*
- c) *mokiniai, studentai, aukštesniųjų studijų pakopų studentai ir lydintieji mokytojai, kurie vyksta studijų arba mokymo tikslais, įskaitant mainų programas ir kitokią su mokyklomis susijusią veiklą;*
- d) *neįgalieji ir, jei reikia, juos lydintys asmenys;“.* (Pastaba. Kad nebūtų imamas vizos mokestis, reikėtų pateikti dokumentus, kad abu prašymus išduoti vizą pateikiantys asmenys priklauso šiai kategorijai. Kai prašymą pateikiančio asmens negalia akivaizdi (aklasis, be kojos), pakanka vizą išduodančios konsulinės įstaigos vizualaus pripažinimo.

Pagrįstais atvejais prašymą gali pateikti neįgaliojo atstovas ar globėjas);

- „e) *tarptautinių sporto renginių dalyviai ir juos lydintys asmenys, einantys profesines pareigas;“.* (Pastaba. Sirgaliai nebus laikomi lydinčiaisiais asmenimis);
- „f) *mokslo, kultūros ir meno veikloje, įskaitant universitetų ir kitokias mainų programas, dalyvaujantys asmenys;*
- g) *asmenys, pateikę dokumentus, įrodančius jų kelionės būtinybę dėl humanitarinių priežasčių, įskaitant skubios medicininės pagalbos gavimą, ir tokių asmenų lydintis asmuo, arba asmenys, vykstantys į artimo giminaičio laidotuves arba norintys aplankyti sunkiai sergantį artimą giminaitį;*
- h) *pilietinės visuomenės organizacijų atstovai, kai vykstama mokymosi, seminarų, konferencijų tikslais, įskaitant mainų programas;“.* (Pastaba. Kad iš šios kategorijos asmenų nebūtų imamas vizos mokestis, prašymą išduoti vizą pateikiantys asmenys turi pateikti dokumentus, kuriais patvirtinama, kad jie yra valstybėse narėse arba Azerbaidžano Respublikoje registruotų pilietinės visuomenės organizacijų arba ne pelno organizacijų nariai. Sąsaja su 4 straipsniu);
- „i) *pensininkai;“.* (Pastaba. Kad iš šios kategorijos asmenų nebūtų imamas vizos mokestis, prašymą išduoti vizą pateikiantys asmenys turi pateikti savo, kaip pensininko, statusą patvirtinančius dokumentus. Nuo šio mokesčio neatleidžiama tais atvejais, kai kelionės tikslas yra mokama veikla);
- „j) *vaikai iki 12 metų;*

- k) *žurnalistai ir juos lydintys techniniai darbuotojai, atliekantys profesines pareigas;*“. (Pastaba. Kad iš šios kategorijos asmenų nebūtų imamas vizos mokestis, prašymą išduoti vizą pateikiantys asmenys turi pateikti dokumentus, kuriais patvirtinama, kad jie yra žurnalistų arba žiniasklaidos darbuotojų profesinių organizacijų nariai. Sąsaja su Susitarimo 4 straipsniu).

Be to, ES valstybių narių atveju iš pirmiau nurodytų kategorijų asmenų neimamas joks mokestis. Be to, pagal Vizų kodekso 16 straipsnio 4 dalį reikalavimas mokėti vizos mokestį taip pat netaikomas šių kategorijų asmenims:

- mokslo darbuotojams, Europos Sąjungoje keliaujantiems mokslinių tyrimų vykdymo tikslais, kaip apibrėžta 2005 m. rugsėjo 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje 2005/761/EB;
- ne pelno organizacijų atstovams, jaunesniems nei 25 metų amžiaus, dalyvaujantiems seminaruose, konferencijose, sporto, kultūros ar švietimo renginiuose, kuriuos organizuoja ne pelno organizacijos.

Vizų kodekso 16 straipsnio 6 dalyje nurodyta: „*Atskirais atvejais mokėtina vizos mokesčio suma gali būti neimama arba sumažinama, kai šia priemone skatinami kultūriniai ar sportiniai interesai bei interesai užsienio politikos bei vystymosi politikos srityse, kitose esminių visuomeninės svarbos interesų srityse arba dėl humanitarinių priežasčių.*“

Vizų kodekso 16 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad vizos mokestis mokamas eurai, trečiosios šalies, kurioje pateikiamas prašymas, nacionaline valiuta arba toje šalyje paprastai naudojama valiuta ir nėra gražinamas, išskyrus atvejus, kai prašymas yra nepriimtinas arba konsulas nėra kompetentingas.

Siekiant išvengti neatitikimų, dėl kurių galėtų būti ieškoma palankiausių vizos išdavimo sąlygų, valstybės narės Azerbaidžano Respublikoje turėtų siekti visiems prašymą išduoti vizą pateikiantiems Azerbaidžano piliečiams nustatyti panašų vizos mokestį, kai mokestis imamas užsienio valiuta.

Panašiai Azerbaidžano Respublikos atveju pagal Azerbaidžano Respublikos įstatymo dėl valstybinių mokesčių 17 straipsnio 2 dalį mokestis neimamas iš šių kategorijų užsienio piliečių:

- valstybinių delegacijų narių ir pareigūnų;
- tarptautinių humanitarinės pagalbos organizacijų atstovų Azerbaidžano Respublikoje;
- asmenų, kurie studijuoja arba užsiima pedagogine veikla pagal valstybines programas;
- asmenų, keliaujančių gynybos tikslais.

Prašymą išduoti vizą pateikiantiems ES ir Azerbaidžano piliečiams bus išduodamas sumokėto vizos mokesčio kvitas.

Susitarimo 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„3. *Jei išduodama vizas valstybė narė arba Azerbaidžano Respublika bendradarbiauja su išorės paslaugų teikėju, jis gali imti aptarnavimo mokestį. Šis mokestis proporcingas išorės paslaugų teikėjo išlaidoms, patirtoms teikiant paslaugą, ir neviršija 30 EUR.*

Valstybės narės ir Azerbaidžano Respublika visiems prašymą išduoti vizą pateikiantiems asmenims palieka galimybę tiesiogiai teikti prašymus jų konsulatuose.

Bendradarbiaudamas su Sąjunga išorės paslaugų teikėjas vykdo veiklą laikydamasis Vizų kodekso ir visapusiškai laikydamasis Azerbaidžano Respublikos teisės aktų.

Bendradarbiaudamas su Azerbaidžano Respublika, išorės paslaugų teikėjas vykdo veiklą laikydamasis Azerbaidžano Respublikos ir ES valstybių narių teisės aktų.“

Vizų kodekso 43 straipsnyje pateikiama išsami informacija apie bendradarbiavimo su išorės paslaugų teikėjais būdus ir jų užduotis.

2.1.2. Prašymų išduoti vizą tvarkymo procedūrų trukmė

Susitarimo 7 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybių narių ir Azerbaidžano Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos priima sprendimą dėl prašymo išduoti vizą per 10 kalendorinių dienų nuo prašymo ir vizai išduoti reikalingų dokumentų gavimo.

2. Atskirais atvejais, t. y. jeigu reikalingas išsamesnis prašymo nagrinėjimas, sprendimo dėl prašymo išduoti vizą priėmimo laikotarpis gali būti pratęstas iki 30 kalendorinių dienų.

3. Skubiais atvejais sprendimo dėl prašymo išduoti vizą priėmimo laikotarpis gali būti sutrumpintas iki 2 arba mažiau darbo dienų.“

Iš esmės sprendimas dėl prašymo išduoti vizą bus priimamas per 10 kalendorinių dienų nuo priimtino laikomo prašymo išduoti vizą gavimo dienos.

Atskirais atvejais, t. y. kai prašymą reikia išnagrinėti išsamiau, arba atstovavimo atveju, kai konsultuojamasi su atstovaujamosios valstybės narės valdžios institucijomis, šis laikotarpis gali būti pratęstas ne daugiau kaip iki 30 kalendorinių dienų.

Visi šie terminai pradedami skaičiuoti tik nuo tada, kai parengiama prašymo byla, t. y. nuo prašymo išduoti vizą ir patvirtinamųjų dokumentų gavimo dienos.

Paprastai diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, kuriose veikia susitikimo paskyrimo sistema, laikas iki susitikimo neskaičiuojamas kaip prašymo nagrinėjimo laikas. Šis klausimas, taip pat kitos praktinės prašymo išduoti vizą pateikimo sąlygos, reglamentuojamos Vizų kodekso (9 straipsnio) ir Azerbaidžano Respublikos migracijos kodekso nuostatomis.

„Jei reikalaujama, kad prašymai išduoti vizą būtų pateikiami susitarus dėl susitikimo, toks susitikimas paprastai turi įvykti per dvi savaites nuo tos dienos, kai jo buvo paprašyta.“

Siekiant įgyvendinti Susitarimo 7 straipsnio 3 dalį, nustatant susitikimo laiką reikėtų atsižvelgti į galimą skubą, kurios gali paprašyti prašymą išduoti vizą pateikiantis asmuo. Sprendimą sutrumpinti sprendimo dėl prašymo išduoti vizą priėmimo laikotarpį priima konsulinis pareigūnas.

„Pagrįstais skubiais atvejais“ (pavyzdžiui, kai dėl priežasčių, kurių prašymą išduoti vizą pateikiantis asmuo negalėjo numatyti, prašymo išduoti vizą nebuvo galima pateikti anksčiau) „konsulatas gali leisti prašymą išduoti vizą pateikiantiems asmenims pateikti jį nesusitarus dėl susitikimo arba susitikimas paskiriamas nedelsiant.“

2.1.3. Išvykimas iš šalies, jeigu buvo prarasti arba pavogti asmens tapatybės dokumentai

Susitarimo 8 straipsnyje nustatyta:

„Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos piliečiai, pametę savo asmens tapatybės dokumentus arba iš kurių šie dokumentai buvo pavogti jiems lankantis Azerbaidžano Respublikos arba valstybių narių teritorijoje, gali išvykti iš Azerbaidžano Respublikos arba valstybių narių teritorijos be vizos arba kitokio leidimo, pateikę galiojančius asmens tapatybės dokumentus, suteikiančius teisę kirsti sieną, išduotus valstybių narių arba Azerbaidžano Respublikos diplomatinėjų atstovybių arba konsulinėjų įstaigų.“

Jeigu asmens tapatybės dokumentai prarandami arba pavagiami, iš Azerbaidžano Respublikos arba Šengeno erdvės bus galima išvykti pateikus diplomatinėjų atstovybių arba konsulinėjų įstaigų išduotus galiojančius asmens tapatybės dokumentus, kuriais vizų turėtojams suteikiama teisė kirsti sieną. Priimančiosios šalies valdžios institucijos negali tikėtis, kad vizos turėtojas arba konsulinė įstaiga pateiks papildomus dokumentus ar leidimus arba vykdys papildomus formalumus.

2.1.4. Vizos galiojimo pratęsimas išskirtinėmis aplinkybėmis

Susitarimo 9 straipsnyje nustatyta:

„Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos piliečiams, kurie neturi galimybės išvykti iš Azerbaidžano Respublikos arba valstybių narių teritorijos iki jų vizoje nurodytos datos dėl force majeure priežasčių, jiems išduotų vizų galiojimo ir (arba) buvimo terminas pratęsiamas nemokamai pagal Azerbaidžano Respublikos arba priimančiosios valstybės narės teisės aktus laikotarpiui, kuris reikalingas grįžimui į valstybę, kurioje jie gyvena.“

Dėl galimybės pratęsti vizos galiojimą dėl pagrįstų asmeninių priežasčių, kai vizos turėtojas neturi galimybės išvykti iš valstybės narės teritorijos iki vizos įklijoje nurodytos datos, bus taikomos Vizų kodekso 33 straipsnio nuostatos, jei jos yra suderinamos su Susitarimu. Todėl viza nemokamai pratęsiama dėl *force majeure* arba *humanitarinių priežasčių*.

Azerbaidžano Respublikos atveju Migracijos kodeksu remiamasi sprendžiant klausimus, susijusius su užsieniečių laikino buvimo Azerbaidžano Respublikoje laikotarpio pratęsimu.

Sprendimas dėl užsieniečių laikino buvimo Azerbaidžano Respublikoje laikotarpio pratęsimo yra oficialus dokumentas, kuriuo užsieniečiams suteikiama teisė laikinai būti Azerbaidžano Respublikoje.

Užsieniečiai, kurių laikino buvimo Azerbaidžano Respublikoje laikotarpis buvo pratęstas, pateikę savo pasą arba kitą teisę kirsti sieną suteikiantį dokumentą ir sprendimą dėl laikino buvimo šalyje laikotarpio pratęsimo gali išvykti iš šalies per valstybės sienos perėjimo punktus.

2.2. Naujos taisyklės, taikomos kai kurių kategorijų prašymą išduoti viza pateikiantiems asmenims

2.2.1. Kelionės tikslą patvirtinantys dokumentai

Iš visų Susitarimo 4 straipsnio 1 dalyje išvardytų kategorijų asmenų bus reikalaujama pateikti tik nurodytus patvirtinamuosius dokumentus, susijusius su kelionės tikslu. Kaip

nurodyta 4 straipsnio 3 dalyje, nebus reikalaujama jokio kito kelionės tikslo pagrindimo, kvietimo arba patvirtinimo.

Tačiau tai nereiškia, kad nebus taikomas bendras reikalavimas prašymą išduoti vizą pateikiančiam asmeniui pačiam pateikti prašymą ir patvirtinamuosius dokumentus, pavyzdžiui, dėl pragyvenimo šaltinio; šis reikalavimas išlieka nepakitęs.

Jei atskirais atvejais išlieka abejonių dėl kelionės tikslą patvirtinančio dokumento autentiškumo, pagal Vizų kodekso 21 straipsnio 8 dalį ir Azerbaidžano Respublikos migracijos kodeksą prašymą išduoti vizą pateikęs asmuo gali būti kviečiamas atvykti į ambasadą ir (arba) konsulatą papildomo pokalbio, per kurį jam gali būti pateikiama klausimų dėl faktinio kelionės tikslo arba ketinimo grįžti. Tokiais atskirais atvejais prašymą išduoti vizą pateikęs asmuo gali pats savanoriškai arba konsulinio pareigūno prašymu pateikti papildomų dokumentų. Tačiau tokia praktika neturi būti taikoma sistemingai ir ją atidžiai stebės Jungtinis komitetas.

Paprastai kartu su prašymu išduoti vizą bus pateikiamas Susitarimo 4 straipsnio 1 dalyje reikalaujamo dokumento originalas. Vis dėlto konsulas gali pradėti nagrinėti prašymą išduoti vizą remdamasis dokumento faksimile arba kopijomis. Nepaisant to, konsulas gali paprašyti dokumento originalo, kai pateikiamas pirmasis prašymas išduoti vizą; dokumento originalo taip pat bus prašoma atskirais atvejais, jeigu kyla kokių nors abejonių.

Susitarimo 4 straipsnio 1 dalyje nepaminėtų kategorijų asmenims (pavyzdžiui, turistams) toliau taikomos šiuo metu galiojančios taisyklės, susijusios su kelionės tikslą patvirtinančiais dokumentais. Šios taisyklės taip pat taikomos dokumentams dėl tėvų sutikimo, reikalingo jaunesnių kaip 18 metų vaikų kelionių atveju.

Klausimams, nepatenkantiems į šio susitarimo nuostatų taikymo sritį, kaip antai kelionės dokumentų pripažinimas ir su grįžimu susijusios garantijos ir pakankamos pragyvenimo lėšos, taikomos Šengeno taisyklės arba nacionalinė teisė.

„4 straipsnis. Kelionės tikslą įrodantys dokumentai

1. *Šių kategorijų Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos piliečiams pakanka toliau išvardytų dokumentų vykimo į kitą susitariančiąją šalį tikslui pagrįsti:*

a) *artimiems giminaičiams – sutuoktiniams, vaikams (įskaitant įvaikius), tėvams (įskaitant globėjus), seneliams ir vaikaičiams, lankantiems Europos Sąjungos piliečius, teisėtai gyvenančius Azerbaidžano Respublikos teritorijoje arba Azerbaidžano Respublikos piliečius, teisėtai gyvenančius valstybėse narėse, arba Europos Sąjungos piliečius, gyvenančius valstybės narės, kurios piliečiai jie yra, teritorijoje, arba Azerbaidžano Respublikos piliečius, gyvenančius Azerbaidžano Respublikos teritorijoje:*

– *priimančiojo asmens raštiško kvietimo;“*

Kviečiančiojo asmens parašo autentiškumą turi patvirtinti kompetentinga institucija, remdamasi gyvenamosios šalies nacionalinės teisės aktais. Kvietimą turėtų patvirtinti kompetentingos institucijos.

Ši nuostata taip pat taikoma diplomatinėms atstovybėms ir konsulatų darbuotojų giminaičiams, vykstantiems į valstybių narių arba Azerbaidžano Respublikos teritoriją šeimos narių

lankymo tikslu ne ilgesniam nei 90 dienų laikotarpiui, tačiau jiems nereikia patvirtinti teisėto gyvenimo šalyje ir giminystės ryšių.

„b) *nedarant poveikio 10 straipsniui, oficialių delegacijų nariams, įskaitant šių delegacijų nuolatinius narius, kurie pagal oficialų valstybės narės, Europos Sąjungai ar Azerbaidžano Respublikai adresuotą kvietimą dalyvauja oficialiuose susitikimuose, konsultacijose, derybose arba mainų programose, taip pat renginiuose, kuriuos Azerbaidžano Respublikos arba kurios nors iš valstybių narių teritorijoje organizuoja tarpvyriausybinės organizacijos;*

- *valstybės narės arba Azerbaidžano Respublikos kompetentingos institucijos arba Europos Sąjungos institucijos laiško, patvirtinančio, kad vizos prašantis asmuo yra atitinkamai jos delegacijos narys arba nuolatinis jos delegacijos narys, vykstantis į kitos Šalies teritoriją dalyvauti pirmiau minėtuose renginiuose, kartu su oficialaus kvietimo kopija;“*

Kompetentingos valdžios institucijos laiške, patvirtinančiame, kad prašymą išduoti vizą pateikiantis asmuo yra jos delegacijos narys, vykstantis į kitos šalies teritoriją dalyvauti oficialiame renginyje, turi būti nurodyti prašymą išduoti vizą pateikiančio asmens vardas ir pavardė. Oficialiame kvietime nebūtina nurodyti prašymą išduoti vizą pateikiančio asmens vardo ir pavardės, tačiau tai gali būti daroma tuo atveju, jeigu kvietimas skirtas konkrečiam asmeniui.

Ši nuostata taikoma oficialių delegacijų nariams, neatsižvelgiant į jų turimo paso rūšį (tarnybinis ar paprastas pasas).

„c) *verslininkams ir verslo organizacijų atstovams:*

- *priimančiojo juridinio asmens arba įmonės, organizacijos arba tokio juridinio asmens arba įmonės biuro arba filialo, Azerbaidžano Respublikos arba valstybių narių valstybinės ar vietos valdžios institucijos arba organizacinio komiteto arba prekybos ir pramonės parodų, konferencijų ir simpoziumų, rengiamų Azerbaidžano Respublikos arba vienos iš valstybių narių teritorijoje, raštiško kvietimo, patvirtinto kompetentingos valdžios institucijos pagal nacionalinės teisės aktus;“*

Be to, kas minėta pirmiau, nacionalinis įmonių registras išduos dokumentą, patvirtinantį verslo organizacijų egzistavimą.

„d) *vairuotojams, vykdančioms tarptautinius krovinių ir keleivių pervežimus tarp Azerbaidžano Respublikos ir valstybių narių transporto priemonėmis, registruotomis valstybėse narėse arba Azerbaidžano Respublikoje:*

- *raštiško Azerbaidžano Respublikos nacionalinės vežėjų įmonės arba asociacijos (sąjungos) arba valstybių narių nacionalinių vežėjų asociacijų kvietimo dėl tarptautinių pervežimų keliais, kuriame nurodomas kelionių tikslas, maršrutas, trukmė ir dažnumas;“*

Nacionalinė vairuotojo kilmės šalies asociacija yra kompetentinga išduoti raštišką kvietimą. Raštiškus kvietimus taip pat gali išduoti valstybių narių nacionalinių asociacijų regioniniai ar kiti padaliniai.

„e) *mokiniams, studentams, aukštesnės studijų pakopos studentams ir lydintiesiems mokytojams, kurie vyksta studijų arba mokymo tikslais, įskaitant mainų programas ir kitokią su mokyklomis susijusią veiklą:*

- *raštiško priimančiojo universiteto, akademijos, instituto, kolegijos arba mokyklos kvietimo arba pažymos dėl įtraukimo į studentų sąrašus, studento pažymėjimo arba lankytinų kursų pažymėjimo;“*

Studento pažymėjimas kaip kelionės tikslo patvirtinimas priimamas tik jeigu jį išdavė priimančysis universitetas, kolegija ar mokykla, kuriame vyks studijos arba mokymas.

„f) *mokslo, akademinėje, kultūros ir meno veikloje, įskaitant universitetų ir kitokias mainų programas, dalyvaujantiems asmenims:*

- *priimančiosios organizacijos raštiško kvietimo dalyvauti tokioje veikloje;*

g) *žurnalistams ir juos lydintiems techniniams darbuotojams, einantiems profesines pareigas:*

- *profesinės organizacijos arba prašymą išduoti vizą teikiančio asmens darbdavio išduoto pažymėjimo arba kito dokumento, kuriuo patvirtinama, kad atitinkamas asmuo yra kvalifikuotas žurnalistas, ir kad kelionės tikslas – atlikti žurnalistinę darbą, arba kad šis asmuo yra žurnalistą lydintis techninis darbuotojas, einantis profesines pareigas;“*

Šiai kategorijai nepriklauso laisvai samdomi žurnalistai ir jų asistentai.

Turi būti pateikiamas profesinės žurnalistų organizacijos išduotas pažymėjimas arba prašymą išduoti vizą pateikiančio asmens darbdavio dokumentas, kuriuo patvirtinama, kad prašymą išduoti vizą pateikiantis asmuo yra kvalifikuotas žurnalistas arba *profesines pareigas atliekantis lydintysis asmuo*, ir kuriame nurodoma, kad kelionės tikslas – atlikti arba padėti atlikti žurnalistinę darbą.

„h) *tarptautinių sporto renginių dalyviams ir juos lydintiems asmenims, einantiems profesines pareigas:*

- *priimančiosios organizacijos, kompetentingos institucijos, valstybės narės arba Azerbaidžano Respublikos nacionalinės sporto federacijos, arba Azerbaidžano Respublikos nacionalinio olimpinio komiteto arba valstybių narių nacionalinių olimpinių komitetų raštiško kvietimo;“*

Tarptautinių sporto renginių atveju į lydinčių asmenų sąrašą bus įtraukiami tik profesines pareigas atliekantys sportininkus lydintys asmenys: treneriai, masažuotojai, vadybininkai, medicinos darbuotojai ir sporto klubų vadovai. Todėl sirgaliai nebus laikomi lydinčiaisiais asmenimis.

„i) *susigiminiavusių miestų organizuojamų oficialių mainų programų dalyviams:*

- *šių miestų administracijų vadovų (merų) raštiško kvietimo;“*

Savivaldybės, kurioje bus vykdoma miestų giminiavimosi veikla, administracijos vadovas arba priimančiojo miesto meras yra raštišką kvietimą išduoti kompetentingas savivaldybės administracijos vadovas arba miesto meras. Šiai kategorijai priskiriami tik oficialiai susigiminiavę miestai.

„j) *dėl medicininių priežasčių vykstantiems asmenims ir, jei reikia, juos lydintiems asmenims:*

- *oficialaus medicinos įstaigos dokumento, patvirtinančio, kad būtina medicininė priežiūra šioje institucijoje ir būtinas lydintysis asmuo, taip pat pakankamų lėšų medicininiam gydymui apmokėti įrodymo;“*

Turės būti pateikiamas medicinos įstaigos išduotas dokumentas, kuriuo patvirtinami trys aspektai: būtina medicininė priežiūra šioje įstaigoje, būtinas lydintysis asmuo ir pakankamos lėšos medicininiam gydymui apmokėti, pvz., išankstinio apmokėjimo dokumentas.

„k) *laisvųjų profesijų atstovams, dalyvaujantiems tarptautinėse parodose, konferencijose, simpoziumuose, seminaruose ar kituose panašiuose renginiuose, organizuojamuose Azerbaidžano Respublikos arba valstybių narių teritorijose:*

- *priimančiosios organizacijos raštiško kvietimo, kuriuo patvirtinama, kad atitinkamas asmuo dalyvauja renginyje;*

l) *pilietinės visuomenės organizacijų atstovams, kurie vyksta mokymosi, seminarų, konferencijų tikslais, įskaitant mainų programas:*

- *priimančiosios organizacijos raštiško kvietimo, patvirtinimo, kad asmuo yra pilietinės visuomenės organizacijos atstovas ir tokios organizacijos įsteigimo pažymėjimo iš atitinkamo registro, išduoto valstybinės valdžios institucijos, laikantis nacionalinės teisės nuostatų;“*

Turi būti pateiktas pilietinės visuomenės organizacijos dokumentas, kuriuo patvirtinama, kad prašymą teikiantis asmuo atstovauja šiai organizacijai.

Šis Susitarimas netaikomas atskiriems pilietinės visuomenės organizacijų nariams.

„m) *į laidotuves vykstantiems giminaičiams:*

- *oficialaus dokumento, patvirtinančio mirties faktą, taip pat dokumento, kuriame nurodytas pareiškėjo ir palaidoto asmens giminystės arba kitoks ryšys;*

n) *lankantiems kariškių arba civilių kapus:*

- *oficialaus dokumento, patvirtinančio palaidojimo faktą ir tai, kad kapas yra išlikęs, taip pat pareiškėjo ir palaidoto asmens giminystės arba kitokio ryšio įrodymo.*“

Susitarime nėra konkrečiai nurodyta, kurios šalies institucijos turėtų išduoti pirmiau minėtą oficialų dokumentą – šalies, kurioje yra kapas, ar šalies, kurioje gyvena kapą norintis aplankyti asmuo. Turėtų būti pripažįstama, kad abiejų šalių kompetentingos institucijos gali išduoti tokį oficialų dokumentą.

Turi būti pateiktas pirmiau minėtas oficialus dokumentas, patvirtinantis palaidojimo faktą ir tai, kad kapas yra išlikęs, ir dokumentas, kuriame nurodytas pareiškėjo ir palaidoto asmens giminystės arba kitoks ryšys.

Svarbu. Susitarimu nenustatomos jokios naujos fizinių ar juridinių asmenų, pateikiančių raštiškus kvietimus, atsakomybės taisyklės. Tokių kvietimų išdavimo siekiant sukčiauti atveju taikomi atitinkami ES / nacionalinės teisės aktai.

2.2.2. Daugkartinių vizų išdavimas

Tais atvejais, kai prašymą išduoti vizą pateikiantis asmuo turi dažnai keliauti į valstybių narių ar Azerbaidžano Respublikos teritoriją, trumpalaikės vizos gali būti išduodamos keliems apsilankymams, jeigu bendra šių apsilankymų trukmė neviršija 90 dienų per 180 dienų laikotarpį.

Susitarimo 5 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybių narių ir Azerbaidžano Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos išduoda daugkartines vizas, kurios galioja ne ilgiau kaip penkerius metus, šių kategorijų piliečiams:

- a) sutuoktiniams, vaikams (įskaitant įvaikius), kuriems nėra suėję 21 metai arba išlaikomiems, tėvams (įskaitant globėjus), lankantiems Europos Sąjungos piliečius, teisėtai gyvenančius Azerbaidžano Respublikos teritorijoje arba Azerbaidžano Respublikos piliečiams, teisėtai gyvenančius valstybių narių teritorijoje, arba Europos Sąjungos piliečius, gyvenančius valstybės narės, kurios piliečiai jie yra, teritorijoje, arba Azerbaidžano Respublikos piliečius, gyvenančius Azerbaidžano Respublikos teritorijoje;*
- b) oficialių delegacijų nuolatiniais nariais, kurie pagal oficialų valstybėms narėms, Europos Sąjungai ar Azerbaidžano Respublikai adresuotą kvietimą reguliariai dalyvaus susitikimuose, konsultacijose, derybose arba mainų programose, taip pat renginiuose, kuriuos Azerbaidžano Respublikos arba kurios nors iš valstybių narių teritorijoje organizuoja tarpyvyriausybinių organizacijos;*

Kai akivaizdu, kad keliauti dažnai arba reguliariai būtina arba ketinama trumpesnę laikotarpį, nukrypstant nuo pirmo sakinio išduodama daugkartinė viza, galiojanti tik atitinkamą laikotarpį, ypač jeigu:

- *a punkte nurodytų asmenų atveju – teisėtai vienoje iš valstybių narių gyvenančių Azerbaidžano Respublikos piliečių, arba teisėtai Azerbaidžano*

Respublikoje gyvenančių Sąjungos piliečių leidimo teisėtai gyventi galiojimo trukmė,

- b punkte nurodytų asmenų atveju – nuolatinio oficialios delegacijos nario statuso galiojimo trukmė,*

yra trumpesnė nei penkeri metai. “

Atsižvelgiant į tų kategorijų asmenų profesinį statusą arba jų giminystės ryšius su Azerbaidžano Respublikos piliečiu, teisėtai gyvenančiu valstybių narių teritorijoje, ES piliečiu, teisėtai gyvenančiu Azerbaidžano Respublikoje, arba ES piliečiu, gyvenančiu valstybėje narėje, kurios pilietybę jis turi, jiems galima pagrįstai išduoti daugkartinę vizą, kuri galioja penkerius metus arba kurios galiojimo terminas neviršija tarnybinių įgaliojimų termino ar leidimo teisėtai gyventi galiojimo trukmės, jeigu šie laikotarpiai yra trumpesni nei penkeri metai.

Asmenys, kuriems taikomas Susitarimo 5 straipsnio 1 dalies a punktas, turi pateikti dokumentus, kuriais patvirtinama kviečiančiojo asmens teisėta gyvenamoji vieta.

Asmenys, kuriems taikomas Susitarimo 5 straipsnio 1 dalies b punktas, turėtų pateikti savo profesinio statuso ir įgaliojimų trukmės patvirtinimą.

Ši nuostata nebus taikoma asmenims, kuriems taikomas Susitarimo 5 straipsnio 1 dalies b punktas, jeigu pagal Susitarimą jiems netaikomas vizos reikalavimas, t. y. jeigu jie turi diplomatinį pasą.

Tais atvejais, kai akivaizdu, kad keliauti dažnai arba reguliariai būtina ar ketinama trumpesnį laikotarpį, daugkartinė visa galios tik šį laikotarpį.

„2. Valstybių narių ir Azerbaidžano Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos išduoda vienus metus galiojančias daugkartinės vizas šių kategorijų piliečiams (su sąlyga, kad per praėjusius metus jie buvo gavę bent vieną vizą, pasinaudojo ja laikydamiesi lankomos valstybės teisės aktų, reglamentuojančių atvykimą ir buvimą jos teritorijoje):

a) studentams ir aukštesnių studijų pakopų studentams, kurie reguliariai vyksta studijų arba

mokymosi tikslais, taip pat pagal mainų programas;

b) žurnalistams ir juos lydintiems techniniams darbuotojams, einantiems profesines pareigas;

c) susigiminiavusių miestų organizuojamų oficialių mainų programų dalyviams;

d) vairuotojams, vykdančioms tarptautinius krovininių ir keleivių pervežimus tarp Azerbaidžano Respublikos ir valstybių narių teritorijų transporto priemonėmis, registruotomis valstybėse narėse arba Azerbaidžano Respublikoje;

e) asmenims, kuriems dėl medicininių priežasčių būtina reguliariai lankytis valstybėse narėse, ir, jei reikia, juos lydintiems asmenims;

f) tarptautinėse parodose, konferencijose, simpoziumuose, seminaruose ar kituose panašiuose renginiuose dalyvaujantiems laisvųjų profesijų atstovams, kurie reguliariai vyksta į Azerbaidžano Respubliką arba valstybes nares;

g) pilietinės visuomenės organizacijų atstovams, kurie reguliariai vyksta į Azerbaidžano Respubliką arba valstybes nares mokymosi, seminarų, konferencijų tikslais, įskaitant mainų programas;

h) mokslo, kultūros ir meno veikloje, įskaitant universitetų ir kitokių mainų, dalyvaujantiems asmenims, kurie reguliariai vyksta į Azerbaidžano Respubliką arba valstybes nares;

i) tarptautinių sporto renginių dalyviams ir juos lydintiems asmenims, einantiems profesines pareigas;

j) oficialių delegacijų nariams, kurie pagal oficialų valstybėms narėms, Europos Sąjungai ar Azerbaidžano Respublikai adresuotą kvietimą reguliariai dalyvaus susitikimuose, konsultacijose, derybose arba mainų programose, taip pat renginiuose, kuriuos Azerbaidžano Respublikos arba kurios nors iš valstybių narių teritorijoje organizuoja tarpvalstybinės organizacijos;

k) verslininkams ir verslo organizacijų atstovams, kurie reguliariai vyksta į Azerbaidžano Respubliką arba valstybes nares.

Kai akivaizdu, kad keliauti dažnai arba reguliariai būtina arba ketinama trumpesnį laikotarpį, nukrypstant nuo pirmo sakinio išduodama tik atitinkamą laikotarpį galiojanti daugkartinė viza.“

Iš principo vienus metus galiojančios daugkartinės vizos bus išduodamos pirmiau nurodytų kategorijų asmenims, jeigu per ankstesnius metus (12 mėnesių) prašymą išduoti vizą pateikiantis asmuo buvo gavęs bent vieną vizą, pasinaudojo ja laikydamasis lankomos (-ų) valstybės (-ių) teisės aktų (pavyzdžiui, asmuo neviršijo leistino buvimo trukmės) ir jeigu prašymas gauti daugkartinę vizą yra pagrįstas.

Tais atvejais, kai nėra pagrindo išduoti vienus metus galiojančią vizą (pavyzdžiui, jeigu mainų programa trunka trumpiau nei vienus metus arba asmeniui į keliones vykti reikia ne visus metus), vizos galiojimo trukmė bus trumpesnė nei vieni metai, su sąlyga, kad tenkinami kiti vizos išdavimo reikalavimai.

„3. Valstybių narių ir Azerbaidžano Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos šio straipsnio 2 dalyje išvardytų kategorijų asmenims išduoda nuo 2 iki 5 metų galiojančias daugkartines vizas, su sąlyga, kad per praėjusius 2 metus jie pasinaudojo vienus metus galiojančia daugkartine viza laikydamiesi lankomos valstybės teisės aktų, reglamentuojančių atvykimą ir buvimą jos teritorijoje, išskyrus tuos atvejus, kai akivaizdu, kad keliauti dažnai arba reguliariai būtina arba ketinama trumpesnį laikotarpį – tuomet išduodama tik atitinkamą laikotarpį galiojanti daugkartinė viza.

4. Šio straipsnio 1–3 dalyse išvardytų asmenų visa buvimo valstybių narių arba Azerbaidžano Respublikos teritorijoje trukmė negali viršyti 90 dienų per 180 dienų laikotarpį.“

Nuo dvejų iki penkerių metų galiojančios daugkartinės vizos bus išduodamos Susitarimo 5 straipsnio 2 dalyje nurodytų kategorijų asmenims su sąlyga, kad per praėjusius dvejus metus (24 mėnesius) jie pasinaudojo dviem vienus metus galiojančiomis daugkartinėmis vizomis laikydamiesi lankomos (-ų) valstybės (-ių) teritorijoje (-ose) galiojančių teisės aktų, reglamentuojančių atvykimą ir buvimą, ir prašymas išduoti daugkartinę vizą tebėra

pagrįstas. Reikia pažymėti, kad nuo dvejų iki penkerių metų galiojanti viza bus išduodama, tik jeigu prašymą išduoti vizą pateikiančiam asmeniui per ankstesnių dvejų metų laikotarpį buvo išduotos dvi ne trumpiau kaip vienus metus galiojusios vizos ir jeigu asmuo jomis naudojosi laikydamasis lankomos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) teritorijoje galiojančių teisės aktų, reglamentuojančių atvykimą ir buvimą. Diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos, remdamosi kiekvieno prašymo išduoti vizą vertinimu, sprendžia, kokiam laikotarpiui – nuo dvejų iki penkerių metų – išduoti šias vizas.

Nėra prievolės išduoti daugkartinę vizą, jeigu prašymą išduoti vizą pateikiantis asmuo nepasinaudojo anksčiau išduota viza.

2.2.3. Diplomatinių pasų turėtojai

Susitarimo 10 straipsnyje nustatyta:

„1. Europos Sąjungos ir Azerbaidžano Respublikos piliečiai, turintys galiojančius diplomatinius pasus, gali atvykti, išvykti arba vykti tranzitu per Azerbaidžano Respublikos arba valstybių narių teritoriją be vizų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje paminėti piliečiai Azerbaidžano Respublikos arba valstybių narių teritorijoje be vizos gali būti ne ilgiau kaip 90 dienų per 180 dienų laikotarpį.“

Susitarimu neregamentuojamos diplomatų skyrimo valstybėse narėse procedūros. Taikoma įprasta akreditavimo procedūra.

III. BENDRADARBIAVIMAS KELIŲ DOKUMENTŲ KLAUSIMAIS

Prie Susitarimo pridėtoje bendroje deklaracijoje Šalys susitaria, kad pagal Susitarimo 12 straipsnį įsteigtas Jungtinis komitetas turėtų įvertinti atitinkamų kelionės dokumentų saugumo lygio poveikį šio Susitarimo veikimui. Šiuo tikslu Šalys įsipareigoja reguliariai informuoti viena kitą apie priemones, kurių imtasi, siekiant, kad vienam asmeniui nebūtų išduodami keli kelionės dokumentai, apie priemones, kuriomis nustatomi kelionės dokumentų saugumo techniniai aspektai, ir apie priemones, susijusias su kelionės dokumentų išdavimo personalizavimo procesu.

IV. STATISTIKA

Kad Susitarimu įsteigtas Jungtinis komitetas galėtų veiksmingai stebėti, kaip vykdomas Susitarimas, valstybių narių diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos turi kas šešis mėnesius pateikti Komisijai to laikotarpio mėnesinius statistinius duomenis, visų pirma susijusius su, jeigu įmanoma:

- atmestų prašymų išduoti vizą skaičiumi;
- išduotų daugkartinių vizų skaičiumi;
- išduotų daugkartinių vizų galiojimo trukme;
- nemokamai išduotų vizų skaičiumi.
